

Examination of school administrators' attitudes towards disciplinary problems at school

Okul yöneticilerinin okuldaki disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının incelenmesi¹

Hatice Vatansever Bayraktar²
Mahir Kaya³

Abstract

The purpose of this study is to determine the levels of elementary and secondary school administrators' attitudes towards disciplinary issues and to examine whether they vary by various variables (gender, age, educational level, faculty of graduation, branch, seniority, courses, seminars and status of receiving training). The study was prepared in accordance with the relational screening model, one of the general screening models. In the model of the study, the relationship between the variables was examined in accordance with the general and sub-purposes. The population of the study consisted of school administrators working at public elementary and secondary schools in Istanbul province. The sample of the study consisted of 103 administrators working in a total of 12 institutions including 7 public elementary schools and 5 secondary schools located in Gaziosmanpaşa district in the 2015-2016 academic year. The "Disciplinary Approaches of Administrators at School" Scale prepared by Özcan (2008a) was used as a data collection tool. As a result of the data analysis, administrators' attitudes towards disciplinary approaches were found to be at the medium level. There is a significant difference between the attitudes towards disciplinary approaches of administrators who graduated from the faculty of education and of administrators who

Özet

Bu araştırmanın amacı ilkököl ve ortaokul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının ne düzeyde olduğu ve çeşitli değişkenlere (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, mezun olunan fakülte, kıdem, kurs, seminer ve eğitim alıp almamalarına) göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırma, genel tarama modelinde nicel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Gaziosmanpaşa ilçesinde bulunan, 7 ilkököl ve 5 ortaokul olmak üzere toplam 12 kurumda görev yapmakta olan 103 yöneticiden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak Özcan (2008a) tarafından hazırlanan "Yöneticilerin Okuldaki Disiplin Yaklaşımları" anketi kullanılmıştır.

Veri analizi sonucunda, yöneticilerin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Eğitim fakültesini bitiren yöneticiler ile eğitim fakültesi dışındaki diğer fakültelerden mezun olan yöneticilerin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Diğer fakültelerden mezun olan yöneticilerin eğitim fakültelerinden mezun olan yöneticilere göre disiplin yaklaşımları konusunda daha olumlu bir tutuma sahip olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının cinsiyet, yaş, branş, öğrenim durumu, mesleki kıdem, kurs, seminer ve eğitim alıp almama

¹ Bu çalışma Sakarya Üniversitesi tarafından 24-25 Kasım 2016 tarihinde düzenlenen "International Conference on Quality in Higher Education (ICQH 2016)"da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, hatice.bayraktar@izu.edu.tr

³ M.A., mahirkayaerzurum@gmail.com

graduated from other faculties other than the faculty of education. It is observed that administrators who graduated from other faculties have a more positive attitude towards disciplinary approaches compared to administrators who graduated from the faculty of education. The difference between the arithmetic means of school administrators' attitudes towards disciplinary issues according to gender, age, branch, educational level, occupational seniority, courses, seminars and status of receiving training was not found to be statistically significant.

değişkenlerine göre aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul; yönetici; disiplin; disiplin sorunu.

Keywords: School; administrator; discipline; disciplinary problem.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

GİRİŞ

Eğitim öğretim ortamında yöneticiler ve öğretmenlerin üzerine yoğunlaştığı kavramlardan biri de disiplin kavramıdır. Eğitim kurumlarında öğrencilerin daha önceden belirlenmiş kurallara uygun şekilde davranmaları istenir.

Disiplin sözcüğü kelime anlamıyla değerlendirildiğinde, daha önceden belirlenmiş kurallara uygun şekilde ortaya konan belirli bir düzen ve bu doğrultuda bireylerin ortaya koyduğu davranışlar olarak tanımlanabilir (Gordon, 2002). Disiplinin temel amacı; belirli alışkanlıkları bireye kazandırarak, kişinin hem kendisiyle hem de çevresiyle uyumlu olmasını sağlamak, sorumluluk duygusu içinde bireyin ahlaki olarak gelişimini sürdürmektir (Yavuzer, 2003).

Eğitim kurumlarında öğrenciler eğitim amaçlarına ulaşmak için davranışlarını kontrol altına almıyorsa öğretmenler tarafından cezalandırıcı disiplin, iyileştirici disiplin, destekleyici, yasaklayıcı disiplin gibi farklı disiplin yaklaşımlarına başvurulabilir.

Cezalandırıcı disiplin yaklaşımında disiplin, cezalandırma üzerine kurulmuştur. Geleneksel ya da davranışçı yaklaşım olarak bilinen felsefi ve psikolojik temellere dayanır. Davranışçı yaklaşım, bireyin içsel duygu ve düşüncelerine değil, gözlenebilir ve ölçülebilir davranışları ile çevrenin bireyin davranışları üzerindeki etkisi üzerine odaklanmaktadır. Bu disiplin anlayışında yönetici, en iyisini bilir ve öğrenci davranışlarını kontrol etmede temel sorumluluğa sahiptir. Bu nedenle yönetici, sınıf içi öğrencilerin uyması gereken davranış kurallarını ve beklentilerini açık ve anlaşılır bir şekilde belirtir ve uymaya zorlar. Kurallara uyulmaması durumunda verilecek cezalar da, önceden yönetici tarafından belirlenmiştir (Sadık, 2006). Bu anlayışın disipline yansımaları, bazı yöneticilerin disiplin sorunlarını kişilik sorunu haline getirerek öğrencilerden intikam alırcasına hareket etmeleridir. Yönetici, ilişki bozukluğunun öcünü almak için astlarının yanlışlarını, kusurlarını kollar; ilk fırsatta, kovuşturmayla başvurarak astlarını üzme, cezalandırmaya çalışır; amacına ulaştığında rahatlar. Öç alıcı, hınç dindirici bir disiplin, astları kısa sürede işlevsizleştirir ve savunmaya geçirir (Özcan, 2008).

İyileştirici disiplin yaklaşımı, bireyde, kabul gören mevcut düzen ve kurallara direnme yerine, onlara uymayı sağlayan bir düşüncenin yerleştirilmesi temeline dayanmaktadır. Yöneticinin rolü,

öğrencilerin öğrenmelerine ve sorumlu davranmalarına katkıda bulunmak, okulda başarılı olabileceklerine ve kendi yaşamlarını kontrol edebileceklerine inanmalarına yardım etmektir (Sadık, 2006).

Destekleyici disiplin anlayışı, sınıfta arzulan ortamı yaratmak için, öğrencilerin, doğal halleriyle kabul edilmesini, gelişim ve öğrenme çabalarına yardım edilmesini içerir. Bu sayede öğrencilere özgüven ve değer duygusu kazandırılabilir. Bu yaklaşım, yöneticilerin ve öğrencilerin hak ve sorumluluklarına dayalı düşüncelerden oluşur. Yardım edici ve destekleyici yöneticiler, öğrencileri dinleyerek onları önemseydiğini, değer verdiğini belli eder. Öğrencileri dinlerken, edilgen biçimde davranır ve beden dilini de dinleme sürecine katar. Yönetici, öğrenciyi dinlerken vermiş olduğu olumlu cevaplarla karşılık verir. Destekleyici yönetici, öğrencilerin sorunlarını söylemelerini cesaretlendirir, kendilerini ifade etmelerine yardımcı olur. Bu anlayışa sahip yönetici öğrenciye karşı yargılayıcı olmaktan kaçınır. Destekleyici disiplin anlayışını benimseyen yöneticiler, öğrencilerin davranışlarını ödüllendirme yoluyla kontrol etmeyi tercih ederler (Esen, 2006).

Yasaklayıcı disiplin anlayışına göre; suçlara verilen cezalar, kişinin suç işlemesini engelleyecektir. Daha önce aynı suçu işlemiş olanları da suçu tekrarlamaktan caydıracaktır. Bireyler, dıştan konulan yasaklarla ve korku yoluyla baskı altında tutulurlar. Bu disiplin biçiminde; öğrencilerin önlerine bazı yasaklar çıkarmak, bu yasaklara uymayacakların cezalandırılacaklarını önceden duyurmak gibi bir önlemlerle, yani; ceza korkusu ile disiplini sağlama amacı güdülmektedir (Özcan, 2008).

Bir yöneticinin en önemli fonksiyonu yönettiği okulun insan ve maddi kaynaklarını rasyonel olarak kullanmasıdır. Eğer yöneticilerde sadece formal statü bulunur, teknik ve sosyal yeterliklere sahip olmazlarsa bunların eğitsel etkinliklerini başarılı bir şekilde gerçekleştirmesi mümkün değildir. Bununla birlikte okulda çeşitli düzeylerde ortaya çıkan disiplin sorunlarını engellemeleri de mümkün değildir. Okul yöneticisi disiplin sorunlarının oluşmasını engellemek ya da ortaya çıkan sorunları çözmek için okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmalı, okuldaki insan ve maddi kaynakları en verimli şekilde kullanmalıdır (Ada ve Çetin, 2006). Bir okulun yönetiminde rol oynayan öğeler iç ve dış olmak üzere ikiye ayrılır. Yöneticiler, yöneticiler, öğrenciler, memurlar ve diğer personel, iç faktörler; anne baba, çevredeki baskı grupları, iş piyasası ve merkezi örgüt dış faktörlerdir. Okul yöneticisi, okul ve çevredeki eğitim ve yönetim çalışmalarının koordinasyonunda maddi ve insan kaynaklarını amaçlara dönük olarak birleştirebilmeli, okul yönetimine ilişkin kararlar verirken, üst kademelerle yönetici, öğrenci ve diğer personel arasında uzlaştırıcı ve bütünleştirici bir rol oynayabilmeli; okul yönetimine ilişkin kararlar verirken geçmişteki örnekleri izlemekten çok günün ve geleceğin gerektirdiği çözümleri bulabilmeli; okul içi ve okul dışı eğitim-öğretim çalışmalarının planlanmasındaki yönetimin karar, haberleşme, koordinasyon gibi diğer süreçlerle ilgili kaynaşmalarını sağlamalıdır. Bütün bu yöneticilikle ilgili davranışları sağlayan müdür eğitsel etkinlikleri gerçekleştirmede sıkıntı çekmez. Dolayısıyla disiplin sorunu ortaya çıkmadan engellenmiş olur (Dedeoğlu, 2010).

Disiplin açısından, disiplin ve devamın sağlanmasında öğrenci grubunun yönetimini kolaylaştıracak liderlik davranışını gösterebilmeli, disiplin ve okula devamı sağlamada ortak bir görüş ve uygulamaya örnek olabilmekle birlikte görevli ve ilgili gruplar için eğitici tedbirler almalı, okul ve çevrenin güçlerini kaynaştırabilmeli; kurulan disiplinin sürekliliğini sağlamak için bütün bu önlemlerin yanında araştırma, yayınlardan ve kaynak kişilerden yararlanabilmelidir (Dedeoğlu, 2010).

Öğrenciler yaşamlarının önemli bir kısmını okulda geçirmektedirler. Bu nedenle okul öğrencilerin sosyalleşerek toplumsal beklentilere uygun davranışlar geliştirebilmelerinde önemli bir etken olmaktadır. Okul, sosyal bir denetim kurumu olarak öğrencilere toplum tarafından onaylanan davranışları kazandırarak yasal olmayan yönelimlerin önünü kesmekte, sorumluluk duygusu kazandırmakta ve sosyokültürel değerleri kazanmalarında onlara yardımcı olmaktadır (Kızmaz, 2006). Bu çabaların başarıya ulaşması okulun bu işlevlere uygun bir okul düzeni ve işleyişini

sağlamasına, yöneticilerin ve diğer çalışanların öğrencilerle olan ilişkilerinin niteliğine, düzeyine, biçimine ve okulun kültürüne bağlı olduğu söylenebilir (Ekinci ve Burgaz, 2009).

Konu alanı ile ilgili literatür incelendiğinde Baysal (2009) tarafından yapılan “İlköğretim II. Kademe görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına, bunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri” başlıklı çalışma, Dedeoğlu (2010) tarafından yapılan “Meslek lisesi öğrencilerinin disipline aykırı davranışta bulunmalarında ailenin etkisi”, Kadioğlu Ateş, Kadioğlu ve Kanbay-Ak (2016) tarafından yapılan “Okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımları üzerine bir araştırma”, Balay ve Sağlam (2008) tarafından yapılan “Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri”, Başar ve Akan (2013) tarafından yapılan “İlköğretim öğrencilerinin istenmeyen davranışlarının yönetiminin incelenmesi”, Ekinci ve Burgaz (2009) tarafından yapılan “İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmen ve okuldan kaynaklanan nedenleri”, Çimen ve Karaboğa (2015) tarafından yapılan “Yönetici ve öğretmenlerin ortaöğretim okullarındaki disiplin sorunlarına ilişkin görüşleri”, Boyraz (2007) tarafından yapılan “İlköğretim okullarında görev yapan aday öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunları”, Esen (2006) tarafından yapılan “İlk ve ortaöğretim okullarında görev yapan yöneticilerin kullandıkları disiplin türleri”, Çetin (2013) tarafından yapılan “Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri”, Tosun (2001) tarafından yapılan “Öğretmenlerin disipline ilişkin tutumları ve toplam kalite modelinde disiplin anlayışı”, Çetin (2002) tarafından yapılan “İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları disiplin problemleri ile ilgili görüşleri”, Güner (2009) tarafından yapılan “Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin disiplin anlayışları ve disiplin uygulamaları”, Gökçer ve Doğan (2016) tarafından yapılan “İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri”, Eleser (2008) tarafından yapılan “İlköğretim birinci kademe görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları disiplin problemleri ve bunlarla başetme yolları”, Çelik (2007) tarafından yapılan “İstanbul ili Anadolu yakası ortadereceli okul öğrencilerinin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenlerinin araştırılması”, Duran (2011) tarafından yapılan “Ortaöğretim okullarında okul yönetimine yansıyan disiplin sorunları ve okul yöneticilerinin çözüm yaklaşımları”, Uysal (1991) tarafından yapılan “Ortaöğretim kurumlarında disiplin yönetmeliği hükümlerine göre disiplin uygulamalarının değerlendirilmesi”, Sayın (2001) tarafından yapılan “sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışların nedenlerine ilişkin görüşleriyle istenmeyen davranışları önleme yöntemleri”, Özcan (2008b) tarafından yapılan “İlköğretim I. kademe görevli sınıf öğretmenlerinin sınıf disiplinine ilişkin görüşleri” başlıklı çalışmalar yapıldığı tespit edilmiştir. Fakat ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının ne düzeyde olduğu ve çeşitli değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının ne düzeyde olduğu ve çeşitli değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını inceleyen bu araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak bu araştırmanın amacı ilkökul ve ortaokul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının ne düzeyde olduğu ve çeşitli değişkenlere (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, mezun olunan fakülte, branş, kıdem, kurs, seminer ve eğitim alıp almamalarına) göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesine bağlı ilk ve ortaokul kurumlarında görev yapan yöneticilerin görüşlerine göre okul yöneticilerinin disiplin sorunlarına ilişkin tutumlarını betimlemeye yönelik, genel tarama modellerinden biri olan ilişkisel tarama modeline uygun olarak hazırlanmıştır. Araştırmanın modelinde, genel ve alt amaçlara uygun olarak değişkenler arasındaki ilişkiye bakılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki resmi ilkokul ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2015-2016 eğitim öğretim yılında Gaziosmanpaşa ilçesinde bulunan, resmi 7 ilkokul ve 5 ortaokul olmak üzere toplam 12 kurumda görev yapmakta olan 103 yöneticiden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Özcan (2008) tarafından hazırlanan “Yöneticilerin Okuldaki Disiplin Yaklaşımları” Ölçeği kullanılmıştır.

Ölçme aracının Cronbach alfa katsayısı 0.90 olarak tespit edilmiş olup, alt sınır olan 0.60’dan büyük olduğu görülmektedir. Alfa katsayılarının yüksek olması, ölçek maddelerin birbirleriyle tutarlı olduğunu ve aynı özelliği yoklayan maddelerden oluştuğunu tespit edilmiştir. Ölçeğin birinci bölümünde yedi soru ile yöneticilerin kişisel bilgilerine, ikinci bölümünde ise 20 sorudan oluşan disiplin yaklaşımlarına ilişkin sorular yer almaktadır. Ölçek, okul yöneticilerinin astlarına yönelik davranışlarına ilişkin sorulardan oluşmaktadır. Ölçek Tablo 1’de belirtilen aralıklara göre değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Yöneticilerin Okuldaki Disiplin Yaklaşımları Ölçeği Seçeneklere İlişkin Sınırlar ve Düzeyler

Seçenekler	Sınırlar	Düzeyler
(5) Kesinlikle Katılıyorum	4,21 – 5,00	Çok Yüksek
(4) Katılıyorum	3,41 – 4,20	Yüksek
(3)Kararsızım	2,61 – 3,40	Orta
(2) Katılmıyorum	1,81 – 2,60	Düşük
(1)Kesinlikle Katılmıyorum	1,00 – 1,80	Çok Düşük

Verilerin Analizi

İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin demografik verileri yüzde ve frekans hesaplanarak bulunmuştur. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının ne düzeyde olduğu aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplanarak belirlenmiştir. İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının cinsiyet, branş, mezun olduğu fakülte, yönetici eğitimi alıp almama değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için T Testi, ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının yaş, öğrenim durumu, meslekteki kıdem değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Örneklem Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%	Geçerli %	Kümülatif %
Kadın	49	47,6	47,6	47,6
Erkek	54	52,4	52,4	100,0
Toplam	103	100	100	

Tablo-2'de araştırmaya katılan okul yöneticilerinin cinsiyeti incelendiğinde; örneklem grubunun % 47,6'sını kadınların, % 52,4'ünü ise erkeklerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 3. Örneklem Grubunun Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Yaş	f	%	Geçerli %	Kümülatif %
21-25	9	8,7	8,7	8,7
26-30	25	24,3	24,3	33,0
31-35	30	29,1	29,1	62,1
36-40	6	5,8	5,8	68,0
41-45	16	15,5	15,5	83,5
46-50	8	7,8	7,8	91,3
50 ve üzeri	9	8,7	8,7	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Tablo 3'te okul yöneticilerinin yaşları yedi ayrı dilimde ele alınmıştır ve her dilim dört ayrı aralıktan oluşmaktadır. Birinci dilim olan 21-25 yaş dilimine bakıldığında sadece bir yöneticinin (% 8,7) bu yaş aralığında olduğu görülmektedir. En fazla yöneticinin bulunduğu yaş dilimi ise 31-35 yaş dilimidir. Bu dilimde yöneticilerin (% 29,1)'i yer almaktadır. 41-45 yaş diliminde yöneticilerin (% 15,5)'i bulunurken, 21-25 yaş diliminde (% 8,7), 36-40 yaş diliminde (% 5,8), 26-30 yaş diliminde ise (% 24,3), 46-50 yaş diliminde (% 7,8), oranında yönetici bulunmaktadır.

Tablo 4. Örneklem Grubunun Branş Değişkenine Göre Dağılımı

Branş	f	%	Geçerli %	Kümülatif %
Sınıf öğrt. mezunu yöneticiler	50	48,5	48,5	48,5
Branş öğrt. mezunu yöneticiler	53	51,5	51,5	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Tablo 4'te okul yöneticilerinin branşları incelendiğinde; örneklem grubunun % 48,5'ini sınıf öğretmenliği mezunu yöneticiler, % 51'ini ise branş öğretmenliği mezunu yöneticilerinin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 5. Örneklem Grubunun Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	f	%	Geçerli %	Kümülatif %
ön Lisans	7	6,8	6,8	6,8
lisans	84	81,6	81,6	88,3
yüksek lisans	12	11,7	11,7	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Tablo 5'te öğrenim durumuna göre okul yöneticilerinin dağılımı incelendiğinde, yöneticilerin çoğunluğunun (% 81,6) lisans mezunu, % 11,7'nin yüksek lisans mezunu, % 7'sinin ise ön lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Örneklem Grubunun Mezun Olduğu Fakülte Değişkenine Göre Dağılımı

Mezun olduğu fakülte	f	%	Geçerli %	Kümülatif %
Eğitim Fakültesi	75	72,8	72,8	72,8
Diğer	28	27,2	27,2	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Tablo 6'da okul yöneticilerinin mezun olduğu fakülte incelendiğinde; örneklem grubunun % 72,8'i eğitim fakültesi mezunu, % 27,2'sini ise diğer branş yöneticilerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 7. Örneklem Grubunun Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre Dağılımı

Meslekteki Kıdem	f	%	Geçerli %	Kümülatif %
1-5	15	14,6	14,6	14,6
6-10	34	33,0	33,0	47,6
11-15	34	33,0	33,0	80,6
16-20	19	18,4	18,4	99,0
21 ve üzeri	1	1,0	1,0	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Tablo 7'de okul yöneticilerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımı incelendiğinde çoğunluğun (% 33,0), 11-15 yıl ile 6-10 yıl kıdem aralığında olduğu görülmektedir. Bu kıdem aralığını sırasıyla % 18,4 oran ile 16-20 yıl kıdem aralığı, % 14,6 oran ile 1-5 yıl ve % 1,0 oran ile, 21 ve üzeri aralığın takip ettiği görülmektedir.

Tablo 8. Örneklem Grubunun Yönetici Eğitimi Değişkenine Göre Dağılımı

Yönetici Eğitimi	f	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	37	35,9	35,9	35,9
Hayır	66	64,1	64,1	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Tablo 8’de okul yöneticilerinin kurs, seminer vb. eğitim alıp almamalarına göre dağılımı incelendiğinde; örneklem grubunda yöneticilikle ilgili kurs, seminer vb. eğitim alanlar % 35,9’u (37 evet), yöneticilikle ilgili kurs, seminer vb. eğitim almayanlar % 64,1’ini (66 hayır) oluşturmaktadır.

Tablo 9.Okul Yöneticilerinin Disiplin Sorunlarıyla İlgili Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	Sh _x	Sd	t	p
Yönetici disiplin tutumu	Kadın	49	73,10	12,334	1,762	101	1,524	,131
	Erkek	54	69,30	12,938	1,761			

Tablo 9’da görüldüğü gibi, okul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, erkek ve kadın yöneticilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,524; p > .05$).

Tablo 10. Okul Yöneticilerinin Disiplin Sorunlarıyla İlgili Tutumlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	f, x ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Grup	N	X	SS	Var.K	KT	Sd	KO	F	P
Yönetici disiplin tutumu	21-25	9	72,11	13,271	G.Arası	507,379	6	84,563	,506	,802
	26-30	25	72,44	11,825	G. İçi	16038,446	96	167,067		
	31-35	30	70,53	12,824	Toplam					
	36-40	6	70,50	14,529						
	41-45	16	66,75	14,749						
	46-50	8	73,63	12,363						
	50 ve üzeri	9	74,22	11,809						
	Toplam	103	71,11	12,736						

Tablo 10’da görüldüğü gibi, okul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda yaş gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=,506; p > .05$).

Tablo 11. Okul Yöneticilerinin Disiplin Sorunlarıyla İlgili Tutumlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Branş	N	\bar{X}	ss	Sh _x	Sd	t	p
Yönetici disiplin tutumu	Sınıf öğrt. mezunu yöneticiler	49	69,32	12,366	1,749	101	-1,389	,168
	Branş öğrt. mezunu yöneticiler	54	72,79	12,966	1,781			

Tablo 11’de görüldüğü gibi, okul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, sınıf öğretmenliği mezunu yöneticiler ile branş öğretmenliği mezunu yöneticilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t = -1,389; p > .05$).

Tablo 12. Okul Yöneticilerinin Disiplin Sorunlarıyla İlgili Tutumlarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Grup	N	X	SS	Var.K	KT	Sd	KO	F	P	
Yönetici disiplin tutumu	ön Lisans	7	69,57	14,455	G.Arası	43,242	2	21,621	,131	,877
	Lisans	84	71,02	13,107	G. İçi Toplam	16502,583	100	165,026		
	yüksek lisans	12	72,58	9,491		16545,825	102			
	Total	103	71,11	12,736						

Tablo 12’de görüldüğü gibi, okul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumların öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğrenim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F = ,131; p > .05$).

Tablo 13. Okul Yöneticilerinin Disiplin Sorunlarıyla İlgili Tutumlarının Mezun Olduğu Fakülte Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Mezun Olduğu Fakülte	N	\bar{X}	ss	Sh _x	Sd	t	p
Yönetici disiplin tutumu	Eğitim Fakültesi	75	69,55	12,394	1,431	101	-2,067	,041
	Diğer	28	75,29	12,921	2,442			

Tablo 13’te görüldüğü gibi örnekleme oluşturan okul yöneticilerinin disiplin tutumlarının eğitim fakültesi mezunu olma veya eğitim fakültesi dışındaki diğer fakültelerden mezun olma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t

testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($t(101) = -2,067$, $p < 0.05$). Eğitim fakültesini bitiren yöneticiler ile eğitim fakültesi dışındaki diğer fakültelerden mezun olan yöneticilerin, okul müdürlerinin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Diğer fakültelerden mezun olan yöneticilerin eğitim fakültelerinden mezun olan yöneticilere göre okul müdürlerinin disiplin yaklaşımları konusunda daha olumlu bir tutuma sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Okul Yöneticilerinin Disiplin Sorunlarıyla İlgili Tutumlarının Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	f ₁ x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları				
	Meslek Kıdem	N	X	SS	Var.K	KT'	Sd	KO	F	P
Yönetici	1-5	15	3,473	,5672	G.Arası	,631	4	,158	,379	,823
	6-10	34	3,551	,5885	G. İçi	40,734	98	,416		
Disiplin Tutumu	11-15	34	3,507	,7401	Toplam	41,365	102			
	16-20	19	3,707	,6110						
	21ve üzeri	1	3,650	.						
	Toplam	103	3,555	,6368						

Tablo 14'te görüldüğü gibi, okul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumların meslekteki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda meslekteki kıdem gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=379$; $p > .05$).

Tablo 15. Okul Yöneticilerinin Disiplin Sorunlarıyla İlgili Tutumlarının Yönetici Eğitimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Yönetici Eğitimi	N	\bar{X}	SS	Sh _x	Sd	t	p
Yönetici disiplin tutumu	Evet	37	71,54	12,525	2,059	100	,262	,794
	Hayır	65	70,85	13,042	1,618			

Tablo 15'te görüldüğü gibi, yöneticilikle ilgili kurs, seminer veya eğitim alan yöneticiler ile almayan yöneticilerin, disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumları arasında bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen T-Testi sonucunda, grupların sıralamaları ile fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t(100) = ,262$; $p > 0.05$).

Bunun yanında anlamlı bir fark olmamasına rağmen, yöneticilikle ilgili herhangi bir kurs, seminer veya eğitim almış yöneticilerin, disiplin yaklaşımlarına yönelik daha olumlu bir tutuma sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Yöneticilerin Disiplin Yaklaşımlarına Yönelik Aritmetik Ortalamaları

	N	\bar{X}	ss
Okul yöneticisi okulda disiplin uygularken adaletli davranmalıdır.	103	4,77	,609
Okul yöneticisi okulda disiplin uygularken olumlu bir tutum izlemektedir.	103	4,30	1,055
Okul yöneticisi okulda disiplini sağlamak için ağırlıklı olarak cezaya başvurmaktadır.	103	3,64	1,378
Okul yöneticisi astlarını istenmeyen davranışları yapmaktan korumak için sık sık disiplin kurallarını hatırlatmaktadır.	103	3,74	1,126
Okul yöneticisi istenmeyen davranışları önlemek için disiplin kurallarına dayanarak gözdağı verir.	103	3,60	1,239
Okul yöneticisi disiplin kurallarına uygun davranmayan astların tutumlarının nedenlerini araştırır.	103	3,56	1,333
Okul yöneticisi disiplin kurallarına uygun davranmayan astların istenen davranışları yapacak şekilde yetiştirir.	103	3,79	1,105
Okul yöneticisi disiplin kurallarına uygun davranmayan astların sorunlarını çözmek için onlara kılavuzluk eder.	103	3,71	1,301
Okul yöneticisi disiplin kurallarını astların istenmeyen davranışlardan kurtarma olarak görür.	103	3,59	1,263
Okul yöneticisi istenmeyen davranışları önlemek için astlarının kendi özdenetimlerini gerçekleştirmeleri gerektiğine inanır.	103	3,61	1,156
Okul yöneticisi astların disiplin için kendi özdenetimlerini sağlamasıyla ceza kurallarına gerek kalmayacağını ifade eder.	103	3,45	1,281
Okul yöneticisi disiplini sağlamak için ceza vermekten hoşlanır.	103	3,33	1,404
Okul yöneticisi disiplini istenmeyen astını korkutma aracı olarak görür.	103	3,37	1,394
Okul yöneticisi disiplini istemediği astına zarar vermek için bir araç olarak görür.	103	3,13	1,488
Okul yöneticisi astlarının disiplin kurallarına ne derece uyduklarını izlemektedir.	103	3,45	1,377
Okul yöneticisi astlarının disiplin kurallarına uyum derecelerine göre astlarını ödüllendirmektedir.	103	3,26	1,378
Okul yöneticisi astlarının disiplin kurallarına uymayan astlarını cezalandırmaktadır.	103	3,19	1,379
Okul yöneticisi bilgili, donanımlı nesiller yetiştirmek amacıyla disiplin sorunları karşısında bireysel çıkarlardan uzak uzlaşmacı, yapıcı tutum sergilemektedir.	103	3,49	1,385
Okul yöneticisi öğretmenleri uyarmadan ceza verme eğilimindedir.	103	3,00	1,424
Okul yöneticisi disiplin sorunlarında astlara karşı tatlı sert davranmaktadır.	103	3,02	1,530
toplam_ort	103	3,55	,636

Tablo 16 incelendiğinde yöneticilerin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumlarının $\bar{X} = 3,55$ ile orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Okul yöneticileri en çok “Okul yöneticisi okulda disiplin uygularken adaletli davranmalıdır.” ifadesine $x=4.77$ ile, en az “Okul yöneticisi öğretmenleri uyarmadan ceza verme eğilimindedir.” ifadesine $X=3.00$ ile katılmaktadırlar.

Tablo 17. Disiplin Yaklaşımları Ölçek Maddelerine Verilen Cevaplara Göre Yüzde ve Sıklık Dağılımları

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	N	%	N	%	N	N	%	N	%	N
Madde 1	88	88,4	9	8,7	4	3,9	2	1,9	0	0
Madde 2	62	62,2	23	22,	7	6,8	9	8,7	2	1,9
Madde 3	40	38,8	23	22,	11	10,7	21	20,	8	7,8
Madde 4	31	30,1	36	35,	18	17,5	1	14,	3	2,9
Madde 5	27	26,2	39	37,	14	13,6	1	14,	8	7,8
Madde 6	29	28,2	37	35,	12	11,7	1	12,	12	11,7
Madde 7	30	29,1	41	39,	18	17,5	9	8,7	5	4,9
Madde 8	37	35,9	31	30,	12	11,7	1	14,	8	7,8
Madde 9	30	29,1	31	30,	21	20,4	12	11,	9	8,7
Madde10	25	24,3	39	37,	18	17,5	1	15,	5	4,9
Madde11	25	24,3	35	34,	13	12,6	2	21,4	8	7,8
Madde12	30	29,1	24	23,3	10	9,7	2	28,2	10	9,7
Madde13	28	27,2	29	28,2	13	12,6	20	19,4	13	12,6
Madde14	28	27,2	21	20,	7	6,8	31	30,	16	15,5
Madde15	28	27,2	33	32,	14	13,6	14	13,	14	13,6
Madde16	25	24,3	26	25,	16	15,5	2	22,3	13	12,6
Madde17	24	23,3	23	22,3	19	18,4	23	22,3	14	13,6
Madde18	33	32,0	26	25,	14	13,6	1	18,	11	10,7
Madde19	22	21,4	20	19,	16	15,	2	26,	18	17,5
Madde20	26	25,2	18	17,5	17	16,5	17	16,	25	24,3

Tablo 17 incelendiğinde, “Okul müdürü okulda disiplin uygularken adaletli davranmaktadır.” maddesine araştırmaya katılan yöneticilerin % 88,4’ü kesinlikle katılıyorum, % 8,7’si katılıyorum, % 3,9’u kararsızım, % 1,9’u katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler okul müdürünün okulda disiplin uygularken adaletli davrandığına katılmaktadır.

“Okul müdürü okulda disiplin uygularken olumlu bir tutum izlemektedir.” maddesine araştırmaya katılan yöneticilerin % 62,2’si kesinlikle katılıyorum, % 22,3’ü katılıyorum, % 6,8’i kararsızım, % 8,7’si katılmıyorum ve % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürü okulda disiplinli bir tutum uygularken olumlu bir tutum izlemekte olduğuna katılmaktadır.

“Okul müdürü okulda disiplini sağlamak için ağırlıklı olarak cezaya başvurmaktadır.” maddesine araştırmaya katılan yöneticilerin, % 38,8’i kesinlikle katılıyorum, % 22,3’ü katılıyorum, % 10,7’si

kararsızım, % 20,4'ü katılmıyorum ve % 7,8'i kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün okulda disiplini sağlamak için ağırlıklı olarak cezaya başvurduğuna katılmaktadır.

“Okul müdürü aslarını istenmeyen davranışları yapmaktan korumak için sık sık disiplin kurallarını hatırlatmaktadır.” maddesine araştırmaya katılan yöneticilerin, % 30,1'i kesinlikle katılıyorum, % 35'i katılıyorum, % 17,5'i kararsızım, % 14,6'sı katılmıyorum ve % 2,9'u kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürü aslarını istenmeyen davranışları yapmaktan korumak için sık sık disiplin kurallarını hatırlattığına katılmaktadır.

“Okul müdürü istenmeyen davranışları önlemek için disiplin kurallarına dayanarak gözdağı verir.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin, % 26,2'si kesinlikle katılıyorum, %37,9'u katılıyorum, % 13,6'sı kararsızım, % 14,6'sı katılmıyorum ve % 7,8'i kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün istenmeyen davranışları önlemek için disiplin kurallarına dayanarak gözdağı verdiğine katılmaktadır.

“Okul müdürü disiplin kurallarına uygun davranmayan aslarının tutumlarının nedenlerini araştırır.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 28,2'si kesinlikle katılıyorum, % 35,9'u katılıyorum, % 11,7'si kararsızım, % 12,6'sı katılmıyorum, % 11,7'si ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplin kurallarına uygun davranmayan aslarının tutumlarının nedenlerini araştırdığına katılmaktadır.

“Okul müdürü disiplin kurallarına uygun davranmayan aslarını istenen davranışları yapacak şekilde yetiştirir.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 29,1'i kesinlikle katılıyorum, % 39,8'i katılıyorum, % 17,5'i kararsızım, % 8,7'si katılmıyorum ve % 4,9'u kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplin kurallarına uygun davranmayan aslarını istenen davranışı yapacak şekilde yetiştirdiğine katılmaktadır.

“Okul müdürü disiplin kurallarına uygun davranmayan aslarının sorunlarını çözmek için onlara kılavuzluk yapar.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 35,9'u kesinlikle katılıyorum, % 30,1'i katılıyorum, % 11,7'si kararsızım, % 14,6'sı katılmıyorum ve % 7,8'i kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplin kurallarına uygun davranmayan aslarının sorunlarını çözmek için onlara kılavuzluk yaptığına katılmaktadır.

“Okul müdürü disiplin kurallarını aslarını istenmeyen davranışlardan kurtarma aracı olarak görür.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 29,1'i kesinlikle katılıyorum, % 30,1'i katılıyorum, % 20,4'ü kararsızım, % 11,7'si katılmıyorum ve % 8,7'i kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplin kurallarını aslarını istenmeyen davranışlardan kurtarma aracı olarak gördüğüne katılmaktadır.

“Okul müdürü istenmeyen davranışları önlemek için aslarının kendi özdenetimlerini gerçekleştirmeleri gerektiğine inanır.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 24,3'ü kesinlikle katılıyorum, % 34'ü katılıyorum, % 12,6'sı kararsızım, % 19,4'i katılmıyorum ve % 12,6'sı kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün istenmeyen davranışları önlemek için aslarının kendi özdenetimlerini gerçekleştirmelerin gerektiğine inandığına katılmaktadır.

“Okul müdürü aslarının disiplin için kendi özdenetimlerini sağlamasıyla ceza kurallarına gerek kalmayacağını ifade eder.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 24,3'ü kesinlikle katılıyorum, % 34'ü katılıyorum, % 12,6'sı kararsızım, % 21,4'ü katılmıyorum ve % 7,8'i kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün aslarının disiplin için kendi özdenetimlerini sağlamasıyla ceza kurallarına gerek kalmayacağını ifade ettiğine katılmaktadır.

“Okul müdürü disiplini sağlamak için ceza vermekten hoşlanır.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 29,1'i kesinlikle katılıyorum, % 23,3'ü katılıyorum, % 9,7'si kararsızım ve % 28,2'si

katılmıyorum ve % 9,7'si kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplini sağlamak için ceza vermekten hoşlandığına katılmaktadır.

“Okul müdürü disiplini, istenmeyen astını korkutma aracı olarak görür.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 27,2'si kesinlikle katılıyorum, % 28,2'si katılıyorum, % 12,6'sı kararsızım, % 19,4'ü katılmıyorum ve % 12,6'sı kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplini, istenmeyen astını korkutma aracı olarak gördüğüne katılmaktadır.

“Okul müdürü disiplini, istemediği astına zarar vermek için bir araç olarak görür.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin, % 27,2'si kesinlikle katılıyorum, % 20,4'ü katılıyorum, % 6,8'i kararsızım, % 30,1'i katılmıyorum ve % 15,5'i kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplini, istemediği astına zarar vermek için bir araç olarak gördüğüne katılmaktadır.

“Okul müdürü asatlarının disiplin kurallarına ne derece uyduklarını izlemektedir.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 27,2'si kesinlikle katılıyorum, % 32,0'ı katılıyorum, % 13,6'sı kararsızım, % 13,6'sı katılmıyorum ve % 13,6'sı kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün asatlarının disiplin kurallarına ne derece uyduklarını izlediğine katılmaktadır.

“Okul müdürü asatlarının disiplin kurallarına uyum derecelerine göre asatlarını ödüllendirmektedir.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 24,3'ü kesinlikle katılıyorum, % 25,2'si katılıyorum, % 15,5'i kararsızım, % 22,3'ü katılmıyorum ve % 12,6'sı kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler okul müdürünün asatlarının disiplin kurallarına uyum derecelerine göre asatlarını ödüllendirdiğine katılmaktadır.

“Okul müdürü disiplin kurallarına uymayan asatlarını cezalandırmaktadır.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 23,3'ü kesinlikle katılıyorum, % 22,3'ü katılıyorum, % 18,4'ü kararsızım ve % 22,3'ü katılmıyorum, % 13,6'sı kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplin kurallarına uymayan asatlarını cezalandırdığına katılmaktadır.

“Okul müdürü bilgili, donanımlı nesiller yetiştirmek hedefiyle disiplin sorunları karşısında bireysel çıkarlardan uzak, uzlaşmacı, yapıcı tutum sergilemektedir.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin % 32,0'ı kesinlikle katılıyorum, % 25,2'si katılıyorum, % 13,6'sı kararsızım, % 18,4'ü katılmıyorum ve % 10,7'si kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün bilgili, donanımlı nesiller yetiştirmek hedefiyle disiplin sorunları karşısında bireysel çıkarlardan uzak, uzlaşmacı, yapıcı tutum sergilediğine katılmaktadır.

“Okul yöneticisi, öğretmenleri uyardıktan ceza verme eğilimindedir.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin, % 21,4'ü kesinlikle katılıyorum, % 19,4'ü katılıyorum, % 15,5'i kararsızım, % 26,2'si katılmıyorum ve % 17,5'i kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul yöneticisinin yöneticileri uyardıktan ceza verme eğiliminde olduğuna katılmamaktadır.

“Okul müdürü disiplin sorunlarında asatlarına karşı tatlı sert davranmaktadır.” maddesine, araştırmaya katılan yöneticilerin, % 25,2'si kesinlikle katılıyorum, % 17,5'i katılıyorum, % 16,5'i kararsızım, % 16,5'i katılmıyorum ve % 24,3'ü kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Genel olarak yöneticiler, okul müdürünün disiplin sorunlarında asatlarına karşı tatlı sert davrandığına katılmaktadır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmaya katılan yöneticilerin çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır. Yöneticilerin çoğunluğu 31-35 yaş aralığındadır. Eğitim düzeylerine bakıldığında yöneticilerin çoğunluğunun lisans mezunu

olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lisans mezunlarının dışındaki yöneticilerin ise yüksek lisans ve ön lisans mezunu olduğu görülmüştür. Doktora mezunu olan yönetici yoktur. Yöneticilerin yaklaşık yüzde 40'ı eğitim fakültesinden mezun iken, geriye kalan çoğunluk, eğitim fakültesi harici diğer fakültelerden mezun olmuştur. Mesleki kıdemlerine göre beş ayrı grupta sınıflandırılan yöneticilerin çoğunluğu orta grup olan 6-10 yıl kıdem aralığında bulunmaktadır. Yöneticilerin sayısının en az olduğu kıdem grubunun ise 21 ve üzeri yıl kıdem aralığında olduğu görülmüştür.

Bu araştırmada veri analizi sonucunda, yöneticilerin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumlarının $X=3,55$ ile orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Özcan (2008a) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre öğretmenler genel olarak okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımlarına ilişkin olumlu tutum içerisindedir. Vatansever-Bayraktar ve Doğan (2016) tarafından yapılan araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde kullandıkları disiplin türleri alt boyutlarına ilişkin toplam algıları ile, önleyici disiplin, destekleyici disiplin ve düzeltici disiplin alt boyutlarına yönelik algılarının “tamamen katılıyorum (her zaman)” düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin genel anlamıyla üç disiplin türünü de sınıf yönetiminde kullanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde en çok önleyici disiplin yaklaşımını, önleyici disiplin yaklaşımından sonra en çok destekleyici disiplin yaklaşımını tercih ettikleri görülmüştür.

Bu araştırma sonucunda eğitim fakültesini bitiren yöneticiler ile eğitim fakültesi dışındaki diğer fakültelerden mezun olan yöneticilerin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($P>.05$). Diğer fakültelerden mezun olan yöneticilerin eğitim fakültelerinden mezun olan yöneticilere göre disiplin yaklaşımları konusunda daha olumlu bir tutuma sahip olduğu görülmektedir.

Bu araştırma sonucunda okul yöneticilerinin disiplin sorunlarıyla ilgili tutumlarının cinsiyet, yaş, branş, öğrenim durumu, mesleki kıdem, kurs, seminer ve eğitim alıp almama değişkenlerine göre aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Özcan (2008a) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerin, yöneticilerin disiplin yaklaşımlarına karşı tutumları, cinsiyete, branşa, mesleki kıdeme, mezun olunan fakülteye, hizmet içi eğitim alıp almamaya, yöneticilik, temel eğitim ve branş eğitimi seminerleri alıp almamaya göre değişmemektedir. Özcan (2008a) tarafından yapılan araştırma sonucu bu çalışmayı destekler niteliktedir. Bu çalışmadan farkı olarak Özcan (2008a) öğretmenlerin, yöneticilerin disiplin yaklaşımlarına karşı tutumları yaşa göre değişmekte olduğunu ve 36-40 yaş arası öğretmenlerin diğerlerine göre daha olumsuz tutum içerisinde olduğunu bulmuştur. Vatansever-Bayraktar ve Doğan (2016) tarafından yapılan araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde kullandıkları disiplin türleri cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çerçi (2009) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre devlet okullarında görevli öğretmenlerin okuldaki disiplin yaklaşımları cinsiyetlerine, eğitim düzeyine, mezun oldukları fakülteye, disiplin yönetimi ile ilgili kurs almalarına göre farklılaşmamaktadır. Çerçi (2009) tarafından yapılan araştırma sonucu bu çalışmayı destekler niteliktedir. Bu çalışmadan farkı olarak Çerçi (2009) devlet okullarında görevli öğretmenlerin okuldaki disiplin yaklaşımlarının yaşa, kıdeme, görev yaptıkları okullara, sınıf veya branş öğretmeni olmasına göre farklılaşmakta olduğunu saptamıştır.

Türnüklü, Zoraloğlu ve Gemici (2001) tarafından yapılan ilköğretim okulunda yönetici ve rehber öğretmenlerle görüşme yaparak gerçekleştirilen araştırma sonucuna göre disiplin olaylarının ortaya çıkmasında sınıfların kalabalıklığı, ders malzemelerinin yetersizliği, öğretim programları, sosyal etkinlikler, oyun alanları ve kantin, okulun sosyal çevresi, öğretmen, rehberlik hizmetlerinin etkisi, öğrencinin kendisi öğretmenlerinin rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Bu çalışmada yöneticilerin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Okul yöneticilerinin sahip oldukları disiplin yaklaşımına yönelik olarak bir öz değerlendirme yapıp, disiplin yaklaşımlarını gözden geçirmeleri gerekebilir.

Adaletli bir yönetim, yöneticinin otoritesini artıracak gibi, yöneticiyi astları tarafından saygı duyulan bir konuma getirir. Okul müdürü, disiplini uygularken astlarına karşı adaletli davranabilir ve bu adalete astlarını inandırabilir.

Yöneticilerin disiplini sağlamak için sık sık cezaya başvurması yerine, okul içerisinde oluşturacağı güçlü iletişim ortamı, çalışanların birbiriyle ve yönetici ile yapıcı ilişkileri, çalışanların iş birliği ve sorumluluk duygusu kazandığı bir ortam hazırlanabilir. Bu sayede disiplinli bir ortam daha kolay ve zorlanmadan oluşturulabilir.

Okul yöneticisi, mevcut disiplin kurallarını, astlarına zarar verme aracı, yöneticileri cezalandırabilmek ve korkutabilmek için bir araç olarak görmemeli, aksine hata yapmasını engelleyen birer araç olarak görebilir.

Geleceğin aynı zamanda birer yönetici adayı olacak öğretmen adaylarının Eğitim Fakültelerindeki lisans programlarına eğitim yönetimi ve yönetim becerileri ile ilgili dersler eklenebilir.

Yapılacak olan yeni çalışmalarda okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımlarıyla ilgili tutumları farklı değişkenler açısından incelenebilir.

Bu çalışma İstanbul'un Gaziosmanpaşa ilçesindeki okul yöneticilerini kapsamaktadır. Yeni çalışmalarda örneklem grubu genişletilerek Türkiye genelindeki okul yöneticilerine uygulanabilir.

Resmî ilkököl ve ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımları ile özel okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımları karşılaştırılabilir.

Bu çalışma nicel bir çalışmadır. Konu ile ilgili nitel çalışmalar veya nicel ve nitelin birlikte yer aldığı çalışmalar yapılabilir.

Okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımlarıyla ilgili tutumları ile tespit edilecek ilgili değişken arasındaki ilişkiyi içeren yeni karşılaştırmalı araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Ada, S. ve Çetin, M. Ö. (2006). *Eğitim ve Öğretim Ortamında Disiplin Nedir?* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Balay, R., Sağlam M. (2008). Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-24.
- Başar, M., Akan, D. (2013). Studying the Management of Elementary School Students' Unwanted Behavior, *International Journal of Social Science and Education*, 4(1), 80-94.
- Baysal, N. (2009). *İlköğretim II. Kademe görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına, bunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Boyras, A. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan aday öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çelik, B. C. (2007). *İstanbul ili Anadolu yakası ortadereceli okul öğrencilerinin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenlerinin araştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çerçi, H. .Y (2009). *Devlet okullarında görevli öğretmenlerin disiplin yaklaşımları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetin, Y. (2002). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Disiplin Problemleri ile İlgili Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çetin, B. (2013). Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14 (1), 255-269.

- Çimen Kabaklı, L., ve Karaboğa, Y. (2015). Yönetici ve Öğretmenlerin Ortaöğretim Okullarındaki Disiplin Sorunlarına İlişkin Görüşleri, *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, July Special Issue 3, 613-628. <https://doi.org/10.14486/IJSCS327>
- Dedeoğlu, Ö. (2010). *Meslek lisesi öğrencilerinin disipline aykırı davranışta bulunmalarında ailenin etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Duran, O. C. (2011). *Ortaöğretim okullarında okul yönetimine yansyan disiplin sorunları ve okul yöneticilerinin çözüm yaklaşımları. Uşak İli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.
- Ekinci, E. C., ve Burgaz, B. (2009). İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmen ve okuldan kaynaklanan nedenleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:22, 91-111
- Elaser, G. (2008). *İlköğretim birinci kademede görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları disiplin problemleri ve bunlarla başetme yolları*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Esen, H. (2006). *İlk ve Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kullandıkları Disiplin Türleri*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi. Edirne.
- Gordon, T. (2002). *Çocukta dış disiplin mi? İç disiplin mi?* (çev. E. Aksay), İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Gökyer, N. ve Doğan, B. (2016). İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Nedenlerine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Elazığ, 26 (1), 93-105.
- Güner, Ü. (2009). *Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin disiplin anlayışları ve disiplin uygulamaları*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kadioğlu-Ateş, H., Kadioğlu, S. ve Kanbay-Ak G. (2016). “Okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımları üzerine bir araştırma, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 704-723
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 47-70
- Özcan, H. Ö. (2008a). *İlköğretim okulu yöneticilerinin okuldaki disiplin yaklaşımları*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Özcan, G. (2008b). *İlköğretim I. kademede görevli sınıf öğretmenlerinin sınıf disiplinine ilişkin görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının yöneticilerin baş etme stratejilerine etkisi*, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Sayın, N. (2001). *Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışların Nedenlerine İlişkin Görüşleriyle İstenmeyen Davranışları Önleme Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tosun, Ü. (2001). *Öğretmenlerin disipline ilişkin tutumları ve toplam kalite modelinde disiplin anlayışı*, Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türnüklü, A.; Zoraloğlu, Y.; Gemici, Y. (2001). *İlköğretim Okullarında Yöneticilerin Disiplin Yaklaşımları*, Eğitimde Yansımalar, VI: 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu, Ankara.
- Uysal, G. (1991). *Ortaöğretim kurumlarında disiplin yönetmeliği hükümlerine göre disiplin uygulamalarının değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Vatansever-Bayraktar, H., Doğan, M. C. (2017). Investigation of Primary School Teachers' Perception of Discipline Types They Use for Classroom Management, *Higher Education Studies*, 7(1), 30-45
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayını.

Extended English Abstract

Introduction

Discipline means that individuals or groups keep their behaviours under control to achieve the objectives of education (Alıcıgüzel, 1979; cited by Esen, 2006). In the punitive disciplinary approach, administrator knows the best and has the basic responsibility in controlling student behaviours. Therefore, administrator clearly and comprehensively expresses in-class behavioural rules and expectations that should be followed by students and forces them to obey. The penalties to be imposed in case of failure to comply with the rules have already been determined by the administrator (Sadık, 2006).

In the revengeful disciplinary approach, some administrators make disciplinary problems a personality problem and act as if they are taking revenge against students. The administrator watches for subordinates' mistakes and faults to take revenge for a relationship disorder, tries to upset and punish his subordinates by resorting to prosecution at the first opportunity, and becomes relaxed when he achieves his purpose. A revengeful and revenge-relieving discipline makes subordinates nonfunctional in a short time and causes them to defend themselves (Özcan, 2008).

The repairing disciplinary approach is based on the establishment of an idea that ensures following the existing order and rules accepted in the individual instead of resisting them. The role of the administrator is to contribute to students' learning and responsible behaviours and help them to believe that they can succeed at school and that they can control their own lives (Sadık, 2006).

The supportive disciplinary approach involves the acceptance of students in their natural state and helping their learning and development efforts to create the desired environment in the classroom. Thus, it is possible to make students gain self-confidence and sense of value. This approach consists of thoughts based on the rights and responsibilities of administrators and students. Assistive and supportive administrators show that they value and appreciate students by listening to them. A supportive administrator encourages students to tell their problems and helps them to express themselves. An administrator with this understanding avoids being judgmental against the student. Administrators adopting the supportive disciplinary approach prefer to control students' behaviours by rewarding them (Esen, 2006).

According to the prohibitive disciplinary approach, penalties imposed for offences will prevent an individual from committing an offence. They will also deter those who previously committed the same offence from repeating it. Individuals are kept under pressure through the prohibitions that are imposed externally, and through fear. It is aimed to ensure discipline by a measure like imposing some prohibitions for students and announcing in advance that they will be punished for violating these prohibitions, in other words, with the fear of punishment (Özcan, 2008).

Purpose of the study

The purpose of this study is to determine the levels of elementary and secondary school administrators' attitudes towards disciplinary issues and to examine whether they vary by various variables (gender, age, educational level, faculty of graduation, branch, seniority, courses, seminars and status of receiving training).

METHOD

Research Model

The study was prepared in accordance with the relational screening model, one of the general screening models. In the model of the study, the relationship between the variables was examined in accordance with the general and sub-purposes.

Universe and Sample

The universe of the study consisted of school administrators working at public elementary and secondary schools in Istanbul province. The sample of the study consisted of 103 administrators working in a total of 12 institutions including 7 public elementary schools and 5 secondary schools located in Gaziosmanpaşa district in the 2015-2016 academic year.

Data Collection Tools

The "Disciplinary Approaches of Administrators at School" Scale prepared by Özcan (2008) was used as a data collection tool.

Results

The majority of the administrators who participated in the study were male. The majority of the administrators that we grouped by age range were in the 31-35 age range. Administrators have the ages to be counted in the middle age group in general.

When the administrators' educational levels were examined, it was concluded that the majority of them had bachelor's degree. It was seen that the administrators except for those with bachelor's degree had master's degree and associate degree. There was no administrator with a doctoral degree.

While nearly 40 percent of the administrators graduated from the education faculty, the remaining majority graduated from other faculties other than the faculty of education. The majority of the administrators who were classified into five different groups according to their professional seniority were in the 6-10 years seniority range, namely the middle group. The seniority group with the smallest number of administrators was found to be in the 21 years and above seniority range.

As a result of the data analysis, administrators' attitudes towards disciplinary approaches were found to be at the medium level.

There is a significant difference between the attitudes towards disciplinary approaches of administrators who graduated from the faculty of education and of administrators who graduated from other faculties other than the faculty of education. It is observed that administrators who graduated from other faculties have a more positive attitude towards disciplinary approaches compared to administrators who graduated from the faculty of education.

The difference between the arithmetic means of school administrators' attitudes towards disciplinary issues according to gender, age, branch, educational level, occupational seniority, courses, seminars and status of receiving training was not found to be statistically significant.

Suggestions

According to the findings obtained as a result of the study, the following suggestions were made.

In this study, administrator' attitudes towards disciplinary approaches were found to be at the medium level. School administrators should review their disciplinary approaches by making a self-assessment for the disciplinary approaches they have.

A fair administration brings the administrator into a position respected by the subordinates and also increases the administrator's authority. The school principal should act fairly against his subordinates while applying the discipline and should make subordinates convince this justice.

Courses related to educational administration and administration skills should be included in undergraduate programs at the Education Faculties of preservice teachers who will also be prospective administrators of the future.

In future studies, school administrators' attitudes towards disciplinary approaches can be examined in terms of different variables.

This study involves the school administrators in Gaziosmanpaşa district of Istanbul. In new studies, the sample group can be expanded and applied to school administrators across Turkey.

The disciplinary approaches of school administrators working at public elementary and secondary schools can be compared with the disciplinary approaches of private school administrators.

This is a quantitative study. It is possible to carry out qualitative studies on the subject or studies including both quantitative and qualitative studies.

New comparative studies involving the relationship between school administrators' attitudes towards disciplinary approaches and the relevant variable to be determined can be carried out.